Region Västernorrland

Avsändarens tjänsteställe/handläggare
Regionledningsförvaltningen
Anders Segebo

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se
kn.e.remissvar@regeringskansliet.se
sandra.lennander@regeringskansliet.se
daniel.friberg@regeringskansliet.se

Handläggare/er beteckning	Datum	Dnr	Sida
KN2026/01494	2026-10-22	26RS7186	1(4)

Yttrande över remiss, Promemorian Energiplanering i kommuner och regioner och en mer energieffektiv offentlig sektor

Region Västernorrland konstaterar att promemorian innehåller förslag som syftar till att stärka energiplanering, energieffektivisering och offentliga aktörers arbete med energifrågor. Regionen tillstyrker huvudinriktningen i promemorian och delar bedömningen att offentlig sektor ska bidra till detta. En långsiktig och väl fungerande energiplanering är viktig för såväl klimatomställning som samhällets robusthet och konkurrenskraft. Region Västernorrland delar ambitionen att stärka förutsättningarna för en effektiv och långsiktigt hållbar energianvändning, men vill samtidigt lyfta några frågor som bedöms viktiga för genomförandet.

Regionernas roll i energiplaneringen behöver tydliggöras

Flera av de frågor som omfattas av energiplaneringen har nära koppling till det regionala utvecklingsuppdraget. Det gäller exempelvis energiförsörjning, elektrifiering, näringslivets omställning, kompetensförsörjning och samhällsplanering. Dessa frågor hanteras sällan enbart inom en kommun utan kräver ofta samverkan och strategiska avvägningar på regional nivå. Regionerna ansvarar dessutom för verksamheter med höga krav på kontinuitet i energiförsörjningen, inte minst hälso- och sjukvården, vilket ytterligare understryker behovet av en tydlig rollfördelning och fungerande samverkan mellan berörda aktörer.

Region Västernorrland anser därför att det finns behov av att tydligare beskriva hur regionernas ansvar för regional utveckling ska samspela med länsstyrelsernas arbete med regionala handlingsplaner. Ett tydliggörande skulle stärka samordningen mellan kommuner, regioner och länsstyrelser samt bidra till att regionala utvecklingsperspektiv integreras i arbetet med regionala handlingsplaner och den långsiktiga energiomställningen.

Regionala perspektiv i energiplaneringen

Region Västernorrland bedömer att flera energifrågor behöver analyseras och planeras i ett större geografiskt sammanhang än den enskilda kommunen. För ett län som

Västernorrland är frågor om energiförsörjning, elnätskapacitet, effektbehov och industriell omställning nära sammankopplade. I län med omfattande elektrifiering och energiintensiva verksamheter kan enskilda etableringar få konsekvenser för energisystem, effektbalans och utvecklingsförutsättningar långt utanför den kommun där etableringen sker. Region Västernorrland bedömer därför att energiplaneringen behöver kunna fånga både kommunala och regionala konsekvenser av större förändringar i energisystemet. Detta gäller bland annat energiinfrastruktur, värme- och kylplaner samt konsekvenserna av energiintensiva etableringar för energisystem och effektbehov. Det är även viktigt att energiplaneringen ger förutsättningar att beakta funktionella samband som sträcker sig över kommungränser. För frågor som rör energiförsörjning, elektrifiering och energiinfrastruktur kan ett regionalt perspektiv bidra till bättre samordning mellan aktörer och ge ett mer sammanhållet underlag för planering och prioriteringar.

Energieffektivitet i ett systemperspektiv

Region Västernorrland bedömer att principen ”energieffektivitet först” kan vara ett viktigt verktyg i arbetet för ökad energieffektivisering. Samtidigt behöver principen tillämpas i ett bredare systemperspektiv där energieffektivisering vägs samman med andra samhällsmål och behov. Exempel på sådana perspektiv är robusthet och beredskap, totalförsvar, energiförsörjning till samhällsviktiga verksamheter, regional utveckling, klimatnytta och samhällsekonomisk effektivitet. Detta är särskilt relevant för verksamheter som är beroende av en säker och kontinuerlig energiförsörjning, exempelvis hälso- och sjukvården.
Region Västernorrland bedömer att detta är särskilt viktigt i en tid av ökad elektrifiering och ett energisystem i förändring. För verksamheter med viktiga samhällsfunktioner behöver krav på energieffektivisering kunna vägas samman med krav på robusthet, redundans och försörjningstrygghet. Motsvarande avvägningar kan även behöva göras inom exempelvis transportinfrastrukturplaneringen, där energieffektivitet behöver balanseras mot andra samhällsmål såsom tillgänglighet, utvecklingskraft och samhällsekonomisk effektivitet. Vägledning kring hur sådana avvägningar ska göras skulle därför vara värdefull.

Behov av förtydliganden kring samråd och delaktighet

Kraven på delaktighet och insyn i arbetet med energiplanering och energieffektivisering kan bidra till bättre beslutsunderlag samt ökad förståelse för de åtgärder som planeras. För regionernas del vore det dock värdefullt med förtydliganden kring vilka planer, program och processer som omfattas av kravet på dialog med allmänhet och berörda aktörer. Det finns även behov av tydligare vägledning kring vilka aktörer som ska anses berörda samt hur kravet är tänkt att tillämpas när energieffektiviseringsåtgärder integreras i befintliga styr- och planeringsprocesser.

Region Västernorrland ser särskilt ett behov av att tydliggöra hur bestämmelserna ska tillämpas när åtgärder för effektiv energianvändning redovisas inom ramen för befintliga strategier, handlingsplaner eller andra styrdokument, snarare än i en särskild energiplan. Det är också angeläget att klargöra vilka krav som ställs på information, dialog och dokumentation i dessa situationer. Tydliga nationella riktlinjer kan bidra till en mer likvärdig tillämpning mellan regioner och kommuner samt minska risken för otydlighet, onödig administration och olika tolkningar av regelverket.

Offentlig upphandling och nationell samordning

Region Västernorrland bedömer att nationell samordning kommer att vara en viktig förutsättning för att de föreslagna kraven ska kunna genomföras på ett effektivt och likvärdigt sätt. Om regioner och kommuner i ökad utsträckning ska ställa krav på energieffektivitet vid offentlig upphandling finns en risk att varje organisation annars behöver utveckla egna kravställningar, bedömningsgrunder och uppföljningsmodeller. Det kan leda till ökade administrativa kostnader, olika tolkningar av regelverket och varierande krav på leverantörer i olika delar av landet. Region Västernorrland vill betona vikten av nationellt framtagna kriterier, vägledningar och stöd för att underlätta ett likvärdigt genomförande. Gemensamma kriterier, arbetssätt och verktyg kan bidra till ökad likvärdighet, effektivare genomförande och bättre förutsättningar för såväl upphandlande organisationer som leverantörer.

Vid införandet av nya krav är det viktigt att beakta de resurser och den kompetens som krävs för uppföljning. Krav på energieffektivitet innebär inte enbart kravställning i upphandlingsskedet utan även ett långsiktigt arbete med uppföljning och utveckling.

Avtal om energiprestanda eller andra motsvarande tjänster vid renovering av byggnader kan medföra utökade administrativa insatser till följd av avtalstolkningar samt svårigheter med att bedöma tjänsternas resultat utifrån avtalens ingångsvärden. Region Västernorrland anser att offentliga aktörer även fortsättningsvis ska ha möjligheten att välja genomförande- och finansieringsform utifrån verksamhetens behov, komplexitet och investeringarnas specifika förutsättningar.

Förutsättningar för energieffektivitetskrav vid inhyrning av lokaler

Region Västernorrland ser stora utmaningar med krav på hög energieffektiviseringsprestanda vid inhyrning av byggnader och lokaler utifrån att Västernorrland geografiskt är ett stort län med många mindre samhällen. Utbudet av ändamålsenliga lokaler för regionens verksamhet kan vara starkt begränsad i delar av länet. Även rådigheten över tillgängliga byggnaders tekniska status kan vara begränsad. Med detta som bakgrund behöver det föreslagna undantaget när ett krav inte är tekniskt genomförbart förtydligas.

Rapportering och resursbehov

Region Västernorrland vill framhålla vikten av att eventuella nya krav på uppföljning och rapportering av årlig energianvändning samordnas och harmoniseras med de underlag som regioner och kommuner idag redovisar till Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). En sådan samordning kan minska risken för dubbelrapportering, begränsa den administrativa belastningen och bidra till ett mer effektivt resursutnyttjande inom offentlig sektor. För att uppnå detta krävs även att nationell vägledning och rapporteringsstöd tas fram och kommuniceras i god tid före ikraftträdandet.

REGION VÄSTERNORRLAND

Sara Nylund
Regionstyrelsens ordförande

Åsa Bellander
Regiondirektör

Postadress
Region Västernorrland
871 85 Härnösand

Besöksadress
Storgatan 1
Härnösand

Telefon
0611-800 00

E-post
region.vasternorrland@rvn.se